

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le trikrat na teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Naprej«

Št. 26. Vodenstvo državne
tiskarne
Ljubljana

NAPREJ

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Stane mesečno 25 Din, začasno 15 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 20 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Malloglasi: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priložijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

Za pospešitev dnevnika!

Aprila bo izhajal »Naprej« po 3krat na teden
in kolikor bo tiskarna zmagovala delo, toliko številke
bomo izdali, proti koncu meseca upamo, da bodo že
po 4 številke na teden in takoj ko pride še nekaj
tiskarniških potrebščin, bomo imeli zopet dnevnik.

Naročnina se zato zvišuje in bo veljala:

15 Din za april,
20 Din za maj,
25 Din za junij

in naslednje mesece.

Kdor se bo čudil, da smo imeli prej dnevnik
za 20 Din, zdaj bo pa veljal 25 Din, naj upošteva,
da če nam Korunovci niso mogli vzeti delavskih na-
ročnikov, so nam pa vzeli inserate, posebno vse ban-
čne inserate. Kakor je bilo na eni strani potrebno,
da so nas zapustili Korunovci in bankarji, tako je
na drugi strani potrebno da zdaj sami plačamo pro-
stovoljno, kar so nam prej iz žepov na debelo je-
mali in našemu listu na drobno za inserate vračali.
Lani smo prejeli za inserate 90.000 Din, letos ne
bomo dobili niti 30.000 Din, za 60.000 Din manj. Na
mesec torej 5.000 Din. Teh 5.000 Din ne moremo
nadomestiti drugače, moramo jih razdeliti na naroč-
nike. Ta račun lahko razume vsak, kdor ga premisli.
— Če se bo proletarijat potrudil, izvršiti načelo
»Svoji k svojim« tako, kakor so ga izvršile banke,
Konsum, Kristan, Korun itd., potem bo tudi ta po-
dražitev zopet odpadla: zbirajte naročnike in insera-
te. Naročnike dobite, če med delavstvom razširjate
razredno zavest, inserate dobite, če ne nosite denar-
ja h kapitalističnim bankam, zadrugam, trgovcem in
mojstrom, ampak k tistim, ki jih ni sram v »Napre-
ju« povedati, da so in kje so.

Razsodišče.

Bivši socialistični teoretik je v »Socia-
listu«, ki o njem trdi, da je edini socialistič-
ni tednik na Slovenskem (ni to zavestna laž?),
sprožil predlog za nekako razsodišče, ki naj
preišče gospodarstvo »Sloge«. Kot član se-
danjega načelstva »Sloge« nimam ničesar
proti temu predlogu, v kolikor gre za gos-
podarstvo prejšnjega vodstva, ker za to go-
tovo ne more sedanje načelstvo odgovarjati.
Vidi se mi pa umestno, da dotično razsodiš-
če, če se že res sestane, preišče obenem še
druge stvari, ki so zopet nam nerazumljive
in sicer še bolj nego prejšnje gospodarstvo
»Sloge«. kjer je bil g. Uratnik zraven. Če se
kdo izkaže za tako kavalirsko radodarnega,
mu mora biti gotovo na mestu, da se raz-
čisti še kaj drugega, kar bi bilo za delavstvo
prav tako važno, če ne še bolj, nego je »Slo-
ga« sama.

G. Uratnik je že večkrat o našem stran-
kinem gospodarstvu izjavil, da bi rad vedel,
odkod prihaja naš denar. Za nas, ki se ba-
vimo s praktičnim socializmom, ne pa s teo-
rijami, je odgovor lahek. Ni nam pa razum-
ljivo, odkod prihaja naenkrat denar, ki ga bo
treba potrositi za ono razsodišče. Še pred
kratim je sedanji kavalir jamral, da si niti
hlač kupiti ne more. Le oglejmo si številke,
o katerih on sam trdi da ne lažejo. Povpreč-
no računano znašajo stroški nameravanega
razsodišča sledeče vsote: vožnja 320 Din,
izguba na zaslužku (ker je g. Uratnik mnenja,
da se naj vrši preiskava pri deželnem sodiš-
ču, kar je le ob delavnikih mogoče) 280 Din,
diete 200 Din, vse skupaj torej 800 Din in
tukaj še ni računano eventualno prenočišče.
G. Uratnik dobiva plače mesečno 1500 Din,
ostane mu torej še 700 Din. Če vzamemo,
da stane mesečna soba s perilom, recimo,
300 Din, mu ostane za hrano 400 Din ali

100 Din na teden ali 14-50 Din na dan. Za
to vsoto danes niti posebnega kosila ne dobi.
Ker dvomim, da bi socialistična teorija na-
pravila kogarkoli zmožnega tudi umetnosti gla-
dovanja, prosim dotično razsodišče, da pre-
išče to kočljivo zadevo. Železničarji ali dr-
žavni uslužbenci bodo imeli svoj življenjski
problem takoj rešen, če bo mogoče dokazati,
da lahko s 400 Din na mesec živiš. »Edini«
socialistični tednik na Slovenskem naj takoj
priobči ta izum in namah postane popularen,
izginil bo vsak njegov konkurent, o pardon,
saj jih ni, saj je »edini«! Splošno veselje bo
zavladalo med proletariatom in slaven posta-
ne mož izumitelj.

Oprosti naj mi vsakdo, da sem tako eko-
nomičen in da v slučaju takšne požrtvoval-
nosti pri dotični komisiji predlagam še nekaj,
da jo bodo polno izkoristili. Prosim torej,
naj preišče, kako in kdo urejuje »Socialista«
v prostorih strokovne komisije, ali ima tam
svoje plačano osobe in prostor in kateri fo-
rum je delal za nastanitev tja in kdaj je dal
dovoljenje. V tem oziru bi bilo namreč pre-
cej koruptne nemorale, če bi kdo samovoljno
uporabljal strokovno osobe, čas in prostor
v druge svrhe, nego so za delavski, težko
zbrani denar plačane. In poleg tega bi bila
še večja nemorala, da bi se za naš denar
blatila stranka tistih članov, ki Strokovno ko-
misijo tudi vzdržujejo. Ko je bil Svetek od-
govorni urednik »Napreja« se je moral temu
odpovedati, danes pa, ko je vsa Strokovna
komisija v službi političnega lista, se nihče
ne zgane. Ali to gre?

Dalje predlagam, naj razsodišče ugotovi,
kako da so upravni svetniki »Ljudske tiskar-
ne« prenesli »edini« soc. tednik v tujo tis-
karno in sicer baš tje, kjer izhaja »Delavec«.
Tudi tukaj je stvar interesantna. Pasivnemu
»Socialistu« poleg aktivnega »Delavca« se
tam najbrž bolje godi. Ker so vsi člani do-
tičnega razsodišča obenem člani Strokovne
komisije, upam, da se bodo za vse to zani-
mali in da bodo tam prav demokratično spre-
jeti in podpirani. Lahko se tudi pozanimajo
za to, kako da je pri štirih uslužbencih Stro-
kovne komisije treba, da piše tedenske pre-
glede za »Delavca« g. Kunaver iz »Jutrove«
okolice za 50 Din tedensko. Tako vsaj sli-
šimo.

Neverjetno je torej, kaj se vse v imenu
osvoboditve proletariata dogaja. Če že mora
veljati načelo javnosti in se je sprožila misel
preiskovalne komisije, se torej lahko marsikaj
pojasni, da se razblinijo vse tihe govore.
Le na ta način bomo prišli do one poštene
konsolidacije, ki si je baš g. Uratnik tako želi.
Z naše strani se nam ni treba ničesar bati
in zato vsak dan lakko zakličemo:

»Grešniki, na dan!«

J. P.

Ne molite zlatega teleta!

[Lasinina je tatvina.]

Naša kultura temelji na krščanstvu. Krščanstvo
temelji na judovski veri. Judovska vera ima pa svoj
izvor v Mojzesu, ki je govoril z Bogom. Torej je
naša kultura od Boga — ne? In ta naša kultura je
stara nad 5000 let in vseh teh 5000 let nas uči:
»Ne molite zlatega teleta!« O veliki noči pa hodijo
naši krščanski ljudje v procesijah za zlatimi mon-
štrancami in da ne bi izgledalo to zlato nevarno,
pravijo, da nosijo v njem živega Boga. Boga, tiste-
ga ki je prepovedal moliti zlato, tistega so zaprli v
zlato in ga kažejo v zlato. In to delajo v imenu

Jezusa, ki je še vse bolj odločno prekel zlato in
bogastvo, in prav tega Jezusa so naredili za Boga,
ki ga nosijo. V njegovem imenu hočejo odrešiti
svet s tem, kar je on prekel, — Pa pustimo te po-
beljene grobove!

Zdaj je doba socializma. V praznih vražah ne
išče noben pameten človek več izveličanja, ampak
ga išče v delu, v družabno urejenem in razdeljenem
delu. Vse stranke se zato izdajajo za zastopnice
pravilne ureditve in razdelitve dela, vse hočejo ve-
ljati za socialno pravične in tudi imena socializma
se poslužujejo kjerkoli morejo, če imajo opravka s
pametnimi ljudmi. Zgoraj omenjeni pobeljeni grobovi
izdajajo za svojo grobovsko žlahto »Slovenca«, za po-
polne backe »Domoljuba« in še par za nevedne ljudi
raznih stopenj posebe pisanih časopisov, in v vseh
teh napadajo socializem kot hudičovo delo, ki na-
sprotuje njih »veri«. Za pametnejše ljudi pa, za
industrijske delavce, ki vidijo blagoslanje, kako ra-
ste izpod njih rok in kako ga pobaše kapitalist
vsega, njim pa pusti samo žulje in bedo, za te iz-
dajajo »Pravico«, ki zagovarja socializem in ga
spravlja v nasilno zvezo z njih malikovanjem, z njih
službo zlatemu teletu. Ne imenujejo ga »katoliški
socializem«, ker ti delavci predobro vidijo, da so
protestantski, pravoslavni in drugi delavci enako iz-
koriščani, pač pa govore o krščanskem socializmu.
Pod tem imenom so izdajali dnevnik »Večerni list«
in pomagali z njim raznim plačanim kričavcem razbi-
jati socialistične organizacije, kar ni bilo težko, saj
so koruptni voditelji takratnih organizacij delali svojo
korupcijo skupno s klerikalnimi [n. pr. Vojsna zveza,
poznejša »Nakupovalna«], delavci so bili pa premalo
zavedni, da bi pognali take voditelje in očistili svoje
vrste, ampak so namesto grešnikov začeli sovražiti
socializem in prešli h komunizmu, kjer so padli v
roke deloma istim voditeljem, deloma pa podobnim,
namesto da bi svoje organizacije vodili sami. Ko je
Zaloška cesta pred 4 leti pokazala, kaj je »Večerni
list«, so izpremenili njegovo ime in začeli izdajati
»Novi čas«. Pa tudi ta ni mogel nikamor, zdaj imajo
že dve leti samo tednik »Pravico«. Kakšen je njen
»socializem«, to se vidi najlepše iz tega, da zaradi
lejšega napada kapitaliste [Pollaka oziroma »Indus«,
Trboveljsko premogokopno družbo in druge pod-
jetnike] ter tudi višjo duhovščino včasih, vendar pa
dela skupno z njimi isto politiko: za gospode pri-
pravlja nebesa na tem svetu, delavcem jih pa ob-
ljubuje v nebesih. Klerikalci imajo svoje odbornike
v vodstvu teh podjetij in dobivajo denarna sredstva
od njih, kdo bo potem verjel, da delajo proti njim?
Kdo bo verjel, da delajo za človeško družbo [t. j.
za socializem], ko pa kopičijo bogastva za Trboveljs-
ko družbo, za posameznike in za mrtvo roko? Ali
niste videli pri volitvah v II. rudarsko skupino, da
so rudarji že izpregledali vašo igro? Med stavko
ste toliko kričali proti Trb. družbi in za rudarje,
tudi v parlamentu ste govorili, naredili pa prav nič
samo premog ste podražili! Niti bombnega atentata
niste pojasnili, čeprav ste poklicali na pomoč ljub-
ljanskega detektiva! Morebiti je ta tudi res kaj na-
šel, pa vam ni bilo všeč, kar je našel, zato ste pu-
stili vse lepo skrito, detektiva pa vzeli iz državne
službe v svojo in mu dali 4800 Din na mesec! Za-
radi nezmožnosti mu gotovo niste dali tako lepe
plače [le za 1200 Din manj nego ima g. advokat
Topalovič kot centralni tajnik delavskih zbornic], če
je pa dokazal svojo zmožnost, potem nam lahko
pojasnite tisti atentat, ne? Rudarji zahtevajo pojas-
nila, ne le zato, ker ste jih obdolžili atentata, ampak
tudi zato, ker morajo oba ta gospoda plačevati!

Da torej krščanski socializem ni socializem,
je jasno. Kaj je socializem? Eden prvih socialistič-
nih znanstvenikov Proudhon [čita Prudón] je izre-
kel in utemeljil pred skoro 100 leti oster izrek:
»Lastnina je tatvina«. Ta izrek smatrajo kapitalisti
še dandanes za krivičnega, čeprav se ne upajo tr-
diti, da je krivičen Mojzesov in Jezusov nauk, po
katerem ne smemo moliti zlatega teleta. Ali je kaj raz-
ločka me obema naukoma? Prav nič! Mojzes pravi,
da ne smeš moliti zlata, Proudhon pa, da ga ne
smeš imeti. Prvi je popolnejši, ker ne obsoja samo
bogatih kapitalistov, ki zlato molijo in ga tudi imajo,
ampak tudi revne kapitaliste, ki zlata nimajo,
pa vendar hrepene po njem in ga molijo na vse mo-
goče načine in greše s tem proti sebi in proti družbi.
Sem spadajo n. pr. delavci, ki se ženejo za zasluž-
kom tako, da delajo več nego 8 ur in da drugi de-

lavci potem sploh ne najdejo zaslužka in da so potem prisiljeni delati na pol zastonj, tako da so nazadnje še grešniki sami tudi brez posla. Toda če je prvi nauk popolnejši je pa drugi lažje razumljiv — zato je drugi v 100 letih dosegel več uspeha nego prvi v 5000 letih.

Znanstveniki socializma so namreč razložili, da Proudhon ne misli, da bi bila vsaka lastnina tatvina! To, kar potrebuješ za svoje življenje, to je prav da imaš, napačno je šele, če grabiš na kup več nego potrebuješ in če začneš z bogastvom vladati nad drugimi! Tvoji čevlji, tvoja ura, tvoj krompir itd. — to je lahko tvoje, ne sme pa biti tvoja tovarna, da jo lahko zapreš in vržeš 1000 delavcev na cesto, ne sme biti tvoj rudnik, da v njem lahko uničuješ tisoče trpinov in da ti sam določaš cene izkopanega bogastva, ne sme biti tvoja železnica, da z njo prevažáš bedo in bogastvo kakor se tebi zljubi. To so stvari, ki se imenujejo delavna in prometna sredstva in ta morajo preiti iz zasebne v družabno last. Lastnina takih sredstev je tatvina. O takih sredstvih so pa gg. krščanski socialisti napisali vse polno besed, dokler so razbijali socialistične organizacije, zdaj jim pa njih lastni pristihi rastejo čez glavo in zahtevajo, naj se Pollaki in škofje in prelati in Benkoviči itd. odrečejo take tatinske lastnine in naj jo iz rok delniških družb in posameznikov in mrtve roke oddajo vsej družbi v javno last. Zdaj pa pride „Pravica“ in pokaže svoje pravo lice! Takole je napisala 10. aprila:

„Krščanski socializem stoji na stališču zasebne lastnine. Zanikanje zasebne lastnine je možno samo v teoriji, v praksi se pa kot trajna razlastitev izkaže ta teorija ohromela in neizvedljiva... V človeškem srcu klije kal nenasitnega egoizma... Komunist pa smatra človeka — po naravi dobrega. Odtod vsi ponesrečeni poizkusi komunizma in socializma... Ta dva sistema nista upoštevala egoizma.“

Koliko so gg. Gosarji in patri Tominci napisali o grešnem materializmu mednarodnega socializma, ki govori s poštenimi resničnimi številkami, kako so mrcvarili knjigo „Socializem in vera“, češ, da je brezverska, zato ker je pošteno razložila za kaj gre — zdaj so pa sami ti pobožni in posvečeni gospodje povedali, da bodo zlato tele še nadalje molili, zato — ker imajo v srcu nenasitni egoizem. Zdaj bo menda vendarle že enkrat konec neumnosti in goljufije, ki je hodila po svetu pod imenom — krščanskega socializma.

Izginila pa bodo še druga lažnjivo socialistična imena. Izpremenile se bodo zadrage, ki jih vladajo posamezniki, izginili bodo iz socialističnih vrst advokati, ki svojih pisaren ne marajo dati v last družbi, čeprav jim ta ponuja 2½ krat toliko plače, nego pravijo, da zdaj zaslužijo, za celjskim krojačem Bizjakom bodo morali iti še tudi drugi mojstri, če ne bodo hoteli izpremeniti svojih delavnic v zadruga podjete — pa ne v male zadrage, kjer ima dobiček par oseb, kakor n. pr. pri ljubljanski in mariborski pekarni, pri „Delti“ itd., ampak v veliko zadrugo podjeto, ki bo obsegala vse stroke in ki bo v njem odločevalo vse delavstvo, Seveda bo moralo to delavstvo tvoriti resnično družbo na resničnih obveznih zakonih, ki bodo držali, kakor drži zdaj po dolgih bojih naš strankin pravilnik, ki ga brani javnost in vsi člani s svojim izvrševanjem, ne pa taki zakoni, kakor so pobožne želje Mojzesove, ki jih niti njegovi namestniki sami ne izpolnjujejo: „Ne ubijaj!“ kriče — zraven pa blagoslovljajo morilno orožje.

Razno.

KRISTJANOM IN SOCIALISTOM.

Ko se je začelo novo preganjanje kristjanov, je zapustil Peter Rim, da se umakne pred Neronom in njegovo posvetno močjo. Ker je odšel on, je odšlo tudi mnogo drugih, velika večina pa se jih je potuhnila in delala, kakor da sploh niso bili nikdar kristjani. Ostanke je dal Neron križati, zažgati ali pa raztrgati od divjih zverj. Če bi bili vsi ostali krščanstvu zvesti, bi do tega klanja sploh morebiti ne prišlo. Vse to je premišljeval Peter, ko je bežal iz Rima. Res je, da se z mečem ne smem postaviti proti Neronu, toda ali ni krščanska občina že tako velika, da bi ji ne bilo treba meča, ampak bi s samim svojim številom ukrotila Neronovo zlobo? In spomnil se je na Jezusa, ki ga je zatajil in ki ga je z njim vrč zatajilo tudi vse judovsko ljudstvo, da je bil sam in da je moral umreti na križu, predno je dovršil svoje veliko delo. Spomnil se je nanj in kes ga je obšel, da je bežal. In ker je bil poštenjak, se ni samo kesal, ampak je svoje dejanje tudi popravil — vrnil se je v Rim. Začudenim prijateljem v Rimu je pa povedal — kakor je bila takrat navada — samo kratko priliko, da mu ne bi bilo treba na dolgo razlagati, kako je mislil, da je prišel do kesa in vrnitve. Samo tole jim je rekel: „Srečal sem Jezusa in ga vprašal, kam gre. In odgovoril mi je, da gre v Rim še enkrat umret, zdaj namesto mene, ki sem zbežal.“ — Če bi bili vsi kristjani, ki so zbežali ali pa se potuhnil, znali misliti tako kakor Peter, če bi bili vsi s takimi mislimi dobili potrebno srčnost, bi bilo Neronovega divjanja konec. Pa drugi bodisi niso znali misliti, bodisi jih je bilo sram vrniti se — premalo je bilo kristjanov in tudi Peter je umrl na križu.

Naučite se iz tega srčnosti, vi kristjani, ki hodite za paganskimi procesijami, in vi socialisti, ki ste socialisti samo takrat, kadar vidite okrog sebe vse polno socialistov! Izvršite tisto, kar vam narekuje vaša vest, pa bo premagano zlato tele takoj

in kapitalizem s svojim korupcijskim „redom“ bo enkrat za vselej odpravljen.

Nerona ni, da bi te križal, kapitalizem je, ki ti vzame zaslužek, če ne izdaš svojih bratov. „Kdor ne dela nad 8 ur, bo odpuščen!“ To je moderni križ. Ti se ga ustrašiš in praviš, da boš delal — drugi delavci te pa preklinjajo, ker so zaradi tebe in tvoje malodušnosti zgubili svoj kruh — 8 malodušnih, ki delajo vsak po 1 uro več, odgrize kruh enemu delavcu, če delajo po 2 uri več, pa dvema. Če bi delali vsi samo po 8 ur na dan, bi ne bilo nezaposlenih, ki se ponujajo kapitalistom v službo in s tem nižajo mezde, da niti v 10 urah ne zaslužiš toliko, kolikor bi bilo za življenje potrebno. Vsak izmed vas, ki ste izdali proletariat, naj pomisli, kaj bi bilo, če bi mu na vprašanje: „Quo vadis?“ (Kam greš?) odgovoril svetovni proletariat — personificiran v Jezusu — odgovoril: „Še nadalje trpet, ker si me ti izdal!“

Iz uredništva. Nekaj dobrega gradiva iz Celja smo spravili za prvomajsko številko. — Slišali smo, da je nekje član naše organizacije, ki dopisuje tudi v nasprotno listo. To pri organizaciji naših načel ne gre, kdor hoče kaj povedati, lahko javno pove v „Napreju“, dokler je stvar za delavsko gibanje in njegove organizacije važna, bo v „Napreju“ vselej sprejeta, tudi če bi bila v nasprotnem smislu pisana, nego je „Naprej“ sploh pisan. Kdor pa svoje stvari bolj ali manj skrito v druge, nam popolnoma nasprotno liste pošilja, tega ne moremo smatrati za sodruga, ki bi bil našim protikompromisnim načelom v čast. Mislimo, da bo znala vsaka organizacija vsak podoben slučaj dvoreznosti spraviti na dnevni red svojih sej.

Pobožni „Slovenec“ in brezverski Tone Kristan spadata skupaj ne samo po zvezah kapitala, ampak tudi po enakem mišljenju. Kristan je branil korupcijo v Kons, dr. za Slov. s tem, da je očital drugim, da niso nič naredili in da nimajo nič uspeha pokazati — „Slovenec“ pravi 15. aprila isto, češ, kaj bo „Naprej“ toliko govoril, saj Bernot tudi še nima pokazati nobenega uspeha. — Toda „Naprej“ ni nikdar niti napram Kristanu, niti napram „Slovenecu“, niti napram delavstvu, sploh nikdar napram nikomur trdil, da je Bernot že kaj naredil in da ga je zato treba postaviti za papeža. „Naprej“ je zastopal misel, da so organizacije naredile vse kar je, papeži so pa uspehe organizacijskega dela pobasali v svoj žep, katoliški enako kakor socialistični. Kristanove milijone so naredili delavci, milijarde mrtve roke so naredili tudi delavci — zelo neumni morajo biti tisti delavci, ki poslušajo Kristana in „Slovenca“, kadar se bahata, da „imata kaj pokazati.“ Kaj če bi prišel g. Pašič in rekel: „Vsa Jugoslavija skupaj ni nič vredna, sama beračija, jaz in moj sin Rade sva edina človeka, ki znava delati, zaslužiti in varčevati, zato tudi imava nekaj pokazati!“ Oslbi bi videli Pašičevo zlato, kapital, in bi rekli: res je! Pametni bi govorili drugače. Volitve bodo še večkrat pokazale, kako se okradeni delavci vedno bolj izpametujejo, kako dajejo vedno manj glasov raznim „pridnim tatovom“, in vedno več glasov svojim organizacijam. „Slovenec“ to ve, zato dela Korošec v Beogradu proti volitvam, zato uničujejo kaplani kandidatne liste delavskih organizacij (Jesenice) in zato so razni Marčiči prijatelji g. Toneta Kristana.

Fotografije poslancev Jugoslovanskega kluba je priobčil „Slovenec“ v sredo. Vsi so videli prav lepi, veseli in debeli. „Slovenec“ je naročil tudi sliko njihovih volilcev. Pa mu je fotograf odvrnil, da si noče rušiti dobrega imena. Se preveč kislo držijo.

Uradniške doklade. Ministrskemu svetu je bila predložena v odobrenje uredba o uradniških draginskih dokladah. Te so razdeljene na osebne in rodbinske. Osebne doklade se zopet delijo na tri razrede. V prvem draginskem razredu je seveda Beograd s Čukarico in Zemunom in Sušak, V drugi razred pridejo pod a) najprvo svobodna mesta in mesta srezkih oblasti v Hrvatski in Slavoniji, b) srezka mesta v Srbiji, c) v Sloveniji in Dalmaciji vsa mesta, kjer je sedež srezkih oblasti, ravnotako v Bosni-Hercegovini in v Vojvodini ter mesta s svobodnim statutom. Za nas pride torej predvsem v poštev ta razred in dalje 3. razred, v katerega so uvrščeni vsi ostali kraji. Draginskih dokladov po dobi uradniki prve in druge skup. v I. kat.: v krajih I. draginskega razreda 1500 Din mesečno, II. razreda 1300 Din, III. razreda 1200 Din. — Za 3. in 4. skup. I. kat. in 1. skup. II. kat.: 1300, 1100, 1000 Din po razredih. — Uradniki 5. in 6. skup. I. kat. in 2. skup. II. kat.: 1200, 1000 in 900 Din po razredih. — Uradniki 7., 8., 9. skupine I. kategorije in 3., 4., 5. skupine II. kategorije ter 1. skup. III. kategorije po 1100, 900 in 800 Din. — V 2., 3. in 4. skup. III. kat. dobe po 1000, 800 in 750 Din. Poklicni uradniki [zvaničniki] in službenici dobe 700, 600 in 540 Din po draginskih razredih. — Vsi ostali državni uslužbenici 540, 500 in 480 Din mesečno. — Rodbinske doklade so za vso državo izenačene in znašajo za zakonsko ženo in zakonsko ali pozakonsko dečo po 150 Din na mesec. Ženam, ki so državne uslužbenke ali upokojenke, dalje one, ki zaslužijo iz drugih virov najmanj 200 Din mesečno in ločeno ženam [tudi onim, ki niso sodnijsko pravnoveljavno ločene] ne ristoja rodbinska doklada. Uredba vsebuje posebno določilo o draginskih dokladah sodnikom. Stopila bo v veljavo 1. maja. Pa to bomo še videli kako in o tem bomo še poročali.

Ljudje, ki čuvajo nad družabno moralo, bi morali biti po naši prosti pameti tudi sami praktični moralisti. Pa ni treba misliti, da je to princip, kar smo tukaj izrekli. Zakaj, če se zagledaš v praktike gg. Pašičevcev, boš videl, da so vse drugačne. N. pr. te dni je g. Pašič razkričal g. Radiča kot veleizdajalca in podkupljenca, ker se je, prvič, v nekem intervjuju z zastopnikom sofijske „Neodvisne Macedonije“ izjavil za odrganje Macedonije od Jugoslavije, ker se je, drugič, našla neka pobotnica, ki izpričuje, da je Radič dobil od sovjetske vlade denarja. Drugega dokumenta Pašič noče objaviti, niti ne dovoli, da ga preišče strokovnjaki, če je pristen ali ne. Ljudje, ki se na takšne reči razumejo, so pa že ugotovili, da je bil falsificiran na Dunaju. Kar se tiče „Neodvisne Macedonije“ [podobna intervjuva sta izšla ob istem času tudi v dunajski „Die Stunde“ in v londonski „Morning Post“], je ugotovljeno, da je izšla dotična številka potem ko je bil list že prenehal izhajati! Da bo stvar še očitnejša, prihaja v javnost govorica, da obstoji v Beogradu pri zunanjem ministristvu poseben oddelek informativno vohunskega značaja, kjer se fabricirajo tudi ponarejeni dokumenti. Od tam je prišel tisti intervju v Sofijo, kjer so nato tiskali poseben izvod ustavljene „Neodvisne Macedonije“. Bolgar, ki je pomagal pri sfabriciranju te imenitne listine, je dobil nagrado — 200.000 Din! Pašič molči... Če smo mnenja, da takšni principi, kakor jih prakticira Pašič, niso moralni, ni treba misliti, da je že Pašič sam nemoralen. Ne, gospodje njegovega kova počnejo v svojem življenju toliko takšnih in podobnih reči, da nazadnje že niso več zanje odgovorni. Je neka vrsta morilcev, ki ubijajo iz navade, iz slasti do ubijanja; ti tudi niso več odgovorni za svoja dejanja in če jih imenuješ nemoralne, nisi zadel. So le brez morale. Takšni so Pašiči, Takšne so tudi še razne druge eksistence, ki nimajo s Pašiči na prvi pogled nobenega opravka, kvečjemu da rjovejo proti njim. N. pr. tisti slovenski duhovniki in krščanski potentati in oni hrvaški Radičevci ter muslimanski kolovodje, ki so še pred enim letom sklenili s Pašičieri mi radikali Markove protokole in se jih do zadnjih trenutkov tudi zvesto držali, kakor se jih hočejo držati še sedaj. Ravno kar prihajajo namreč iz Beograda vesti, da se snuje koncentracijska vlada teh protokolcev z radikali vred. Tudi ti duhovniki, potentati, Radičevci in Turki niso več odgovorni za svoja dejanja, najmanj pa za svoje rjovenje.

Seveda — navzdol redukcija, navzgor korupcija! Radikalni disidentski poslanec Ranković piše v svojem listu „Smotra“: Notranje ministristvo je dobilo državnega podtajnika, a to je podminister. Tako imamo sedaj ministra, drugega ministra in ministrskega pomočnika. Toda pri agrarni reformi je še huje. Tu so poleg ministra še trije podministri. Prvi med njimi, ki je sedaj sam bil, ni nič delal. Ostala dva novejša nimata niti pisarne, vlečeta pa vsak po 200.000 Din letne plače in imata vsak poseben avtomobil na razpolago, dočim so kraji, ki niti šole nimajo. So kraji, v katerih ni niti enega pismenega človeka, a ne morejo dobiti za zidanje šole niti vinarčka od 10.000 Din, ki bi za šolo zadostovali!

Pašičeva vlada je razpustila „Kulturbund“, nacionalno organizacijo jugoslovanskega nemštva, nekako podobno primorski „Edinosti“, samo nekoliko boljše. To je storila vlada v zahvalo zato, ker so ji Nemci odpovedali pokorščino. Če bo razpustitev obveljala menijo Nemci pri volitvah nasloniti se na kako drugo močno jugoslovansko stranko.

Imenitna stranka. Radičevi poslanci so dvignili nad 6 milijonov dinarjev zaostalih poslanskih diet, čeprav so doma čepeli, namesto da bi v parlamentu delali. Ko so denar prejeli, so nekateri poslanci predlagali, naj se polovica te vsote odda strankini blagajni. Nato je bilo glasovanje in od vseh 70 poslancev ali kali je glasovalo za predlog šamo 17 poslancev! Predlog je s tem seveda propadel. Ne bo pa še propadel ugled radičevskega voditeljstva med neumno hrvatsko kmetско maso.

Prilike na Grškem. Pri plebiscitu o vprašanju republike in monarhije je bilo za prvo oddanih 630.000 glasov, za drugo 300.000. Vlada je izdala splošno amnestijo za vse politične zločince, obenem je prepovedala za dobo petih let vsakršno monarhistično agitacijo. Uradni naslov države bo Hellenška republika (Helleniki Politeia). Bivši ministrski predsednik Zaimis je sprejel kandidacijo za državnega predsednika. Konferenca načelnikov parlamentarnih skupin bo izdelala načrt nove demokratske-republikanske ustave. K temu delu so pozvani tudi rojalisti [kraljevci].

Budimpeštanski stavci so zaradi ponovnih sporov s podjetniki ponovno zastavkali.

V neki ostravski jami je nastala velika eksplozija, ki je napravila silovite škode, vendar brez človeških žrtev. Katastrofa pa postaja vedno večja, ker so začeli gorati podzemeljski premogovni skladi in jih ni mogoče ugasiti.

Nemška je sprejela načrt strokovnjaškega odbora v zadevi njenih reparacij. Belgijska ga je tudi že sprejela.

Kako je družabna pravica zavarovana. V poljskem sejmju [poslanski zbornici] sta vložila 2 socialistična poslanca interpelacijo zaradi strašnega trpinčenja ljudi, od katerih hoče policija izsiliti kako priznanje, pa čeprav bi bili čisto nedolžni. Podrobnosti o teh trpinčenjih ne bomo navajali, saj zado-

stuje že slučaj Olge Besarabov, ki jo je lvovska policija usmrtila v zaporu, o čemer smo svoječasno poročali. Kvečjemu bi bilo omeniti zelo moderne metode mučenja, med katerimi je n. pr. ta, da se žrtev pritakne k električnemu toku in polagoma sežiga. To se je pripetilo nekemu dijaku. Nad vse značilno pa je, kako se je zagovarjal v posebni sejmski komisiji vrhovni policijski ravnatelj poljske države. Dejal je, da ima Poljska vsega skupaj 60.000 policistov, da so pa med njimi v preteklem letu ugotovili „samo“ 500 slučajev mučenja, v 400 slučajih so bili zato kaznovani. Prejšnje čaristične metode da je pri nižjih organih samo zato težko odpraviti, ker so morali v policijsko službo pritegniti zelo mnogo analfabetov, katerim je skoro nemogoče vbiti zakone v glavo... To pove vse. Ker si družba kapitalistične pravičnosti drugače ne zna zagotoviti življenja, priteguje v svojo varnostno službo navadne človeške zveri in bebec! Reda in kulture ne razširja s šolami, temveč s tem, da si jemlje v to svrhu najmanj redno priučene in najbolj nekulturne elemente! Na tem temelju deli tudi pravico. Tako je na Poljskem in človek se ne boje na spomni, da imamo tudi v naši ljubi Jugoslaviji celo visoke oblastne funkcionarje, ki so tudi analfabeti v pravem smislu te besede, Sicer pa moramo pripomniti, da sta navedla omenjena poslanca take slučaje, pri katerih so trpinčili zajete žrtve visoki in zelo pisмени policijski organi, za katere se njih vrhovno vodstvo ne more izgovarjati, da zakonov ne poznajo.

Zakaj je globus nagnjen? Poljska je država, ki ima 80% nepismenih ljudi. Oblasti premišlujejo, kako bi temu zlu odpravile. Zaenkrat skušajo dobiti točen številni pregled čez kraje in ozemlja, v katerih je največ nevednega ljudstva, ki ne zna pisati ne čitati. Tako so poslale te dni tozadevno okrožnico tudi na neko gimnazijo, katere vodstvo naj bi odgovorilo, koliko analfabetov jo poseja. Nacionalistično glasilo „Misl Niepodległa“, torej list, kateremu ni mogoče očitati, da bi se hotel delati norca iz poljskih zadev, pa je objavilo te dni majhno zgodbo, ki zelo jasno osvetljuje stanje izobraženosti v tej severni državi. V neko podeželsko šolo pri glavnem mestu Varšavi je prišel nadzornik, da bi prisostvoval izpraševanju šolske dece. V razredu je stal na mizi globus, model zemeljske oble. Pa vpraša nadzornik nekega učenca: „Povej mi, dete moje, zakaj je ta globus nagnjen?“ Učenec: „Gospod nadzornik, resnično nisem bil jaz tisti, ki ga je nagnil, nisem kriv tega!“ Nadzornik drugemu učencu: „Pa ti povej!“ Drugi učenec: „Gospod nadzornik, tudi jaz nisem bil! Globus med odmorom sploh ni bil v razredu...“ Nadzornik že nekoliko nestrpno k učiteljici: „Mladiči tega ne vedo. Prosim, dajte jim vi to pojasniti!“ Učiteljica: „Gospod nadzornik, mladež je res pri tem nedolžna. Globus smo že tako kupili!“ — Katehet se vmeša v pogovor, očitač se obrne k učiteljici: „Kaj vam nisem že tolikokrat rekel, da ne smemo pri Judih ničesar kupovati!“ Izvrstno! Ne župnik katehet, ne učiteljica in seveda tudi nedolžni otroci niso vedeli, da je globus zato nagnjen, ker je tudi zemlja na svoji poti okoli solca z osjo nekoliko nagnjena proti ravni svoje poti! Vsi so mislili, da je bil globus pokvarjen!

Anatole France [Anatol Frans], znameniti francoski socialistični pisatelj, je praznoval 16. t. m. osemdesetletnico.

Southamptonski ladjedelničarji, ki so dali kapitalistom povod vreči 100.000 delavcev iste stroke na cesto, ker so goriomenjeni pod vplivom anarhosindikalistične in kapitalistične provokacije vodili divjo stavko, so sklenili vrniti se na delo, če se sestane posebna konferenca k pogajanju.

Angleška liberalna stranka je v razsulu. Iz Londona poročajo, da se bo del priključil h konservativcem, drugi del pa k delavski stranki. Liberalna stranka je imela med svojimi volilci zelo mnogo delavcev, njene mase se rekrutirajo iz srednjih slojev, ki so jih znali velekapitalisti k sebi privabiti kakor n. pr. pri nas naprednjaki obrtnike in uradnike.

Sovjetska delegacija, ki jo vodi Rakovski, se je prišla pogajati na Angleško.

Izvršitev smrtnih obsodb nad onimi štirimi ukrajinskimi profesorji, o katerih smo zadnjič poročali, je moskovska vlada odgodila. Najbrže pride do revizije procesa. Interesanten je dogodek, ki se je odigral ob priliki tega procesa. Poincaré je bil prosil sovjetsko vlado za pomilostitev. Nato mu je Čičerin odgovoril, da sovjetska vlada ne trpi takšnega vmešavanja v svoje notranje zadeve, v svojo samostojnost. Torej če prosi kdo za nekaj humanosti — sicer Poincaré tukaj niso bogve kako kompetentni — potem se skrije takale „socialistična“ vlada za kapitalistično geslo o „suverenosti“ držav, ki ga v svojem programu sploh ne priznava in ki ga je že sama na istotak način kršila, če se more to kaka kršitev imenovati, kadar prosiš par znorelih justičnih morilcev, naj bodo bolj ljudem podobni!

Ameriški rekordi. Kadar v Ameriki kaj dobrega napravijo, takrat velja ta dobrota za tri do brote vsega ostalega sveta. Kadar se na lumparije vržejo, takrat so te lumparije za trikrat tri inostranske lumparije vredne. V zadnjih mesecih imajo tam na dnevnem redu petrolejski škandal, ki ga noče biti konec. Človek bi mislil, da ga jim je dolga preiskava že precej razjasnila, saj so po vrsti skoro že vse „odlične“ osebnosti zapletene vanj, celo sam pred-

sednik Coolidge. Pa še vedno kak debel človek noter pride, Ravnokar so zopet posretili celo vrsto težkih gospodov, bančnih ravnateljev in podobnih. Prijeli so tudi mornariškega komandanta Olearija in senatorja Wemmerja. Zadnji se je izgovarjal, da se je sam zapletel v korupcijo, zato da spozna in razkrinka ostale korupcioniste. Veliko senzacijo je zbudilo tudi to, da so ga kot senatnega preiskovalnega sodnika v tej zadevi poslali v kajho, ker se je dal po grešnikih podkupovati. Vse torej kaže, da bo kmalu cela družba 100% njih patriotov zaplenjena javnemu življenju. Nato se bo vsa zadeva izlila seveda v — pesek in se posušila, ker če bi bil en sam visok lump, potem bi ga bilo še mogoče malo pritisniti — prav malo, kakor je to za visoke lumpe v Ameriki navada. Če je pa lumpov par sto, potem ne ostane nič drugega, kakor da jih proglasijo za ženije in jim podelijo še kakšne posebne nagrade. To je v Ameriki tudi uzus, zakaj večina ameriškega proletariata, na katerega račun se korupcije godijo, leta za raznimi Gompersi, ki pridigujejo enotno solidaristično fronto z buržoazijo.

Kar vi potrebujete, to je Elzafluid. To je pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka Din 27.— Lekarna Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatska.

„Sloga“ 18. IV. Članov s polnovplačanim deležem 101; hranilnih vlog Din 40.428.—

Kam je šel denar?

Čekovni zavod je definitivno priznal Korunovce kot edinozveličavno socialistično stranko na Slovenskem in nam sporočil, da je na zahtevo lastnika (t. j. gg. Korena, dr. Koruna, dr. Topaloviča itd...) naš čekovni račun št. 11.959 saldiral in končno imovino Din 896.55 deponiral na Finančni prokuraturi v Ljubljani. Prepis tega dopisa smo s sledečo vlogo dostali Finančni prokuraturi v Ljubljani:

„O tej zadevi smo pisali v Naprejih št. 179 in 183 iz leta 1923 ter v št. 9 iz l. 1924 in smo tako javno ugovarjali, da ravna ček. zavod tako, kakor da bi priznaval Šušteršičev in dr. Korunov teden za uradna lista, neko omizje v Beogradu za patentirano, javnopravno stranko, nam pa, ki smo izkazani kot pravi lastniki računa in edini upravičenci za razpolaganje z imovino, ne more povedati niti dotičnega paragrafa, po katerem je naš čekovni račun št. 11.959 zaprl.“

Proti tej krivici smo se branili do zadnjega in izjavili, da se umaknemo edino le sili. S silo nam more biti dokazano, da v naši državi ni pravne varnosti.

Ker smo javno in na tak način, da bodo morali tožiti, prijeli zasebne krivce tega dejanja, bo o tej stvari odločalo sodišče. Poskrbeli bomo tudi, da bo govoril parlament o tem slučaju, in če bo treba, bomo spravili zadevo tudi pred mednarodni forum.

Zdi se nam, da p. t. finančna prokuratura kot državni odvetnik lahko svetuje čekovnemu zavodu, naj stvarno čimprej to vprašanje uredi. Če pa temu ni tako in če je z zgoraj citiranim dopisom naš račun št. 11.959 definitivno zaprt, prosimo, da znesek, 896.55 Din, ki je s tega računa kot naša last pri Vas deponiran, nakažete na naslov:

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO SSJ V KRŠKEM.

Če pa hočete biti malenkostni in ne priznati temu tajništvu njegovih pravic do selitve, (14. maja 1923 se je selilo iz Ljubljane v Celje, 13. avgusta 1923 iz Celja v Krško in ni dalo spremeniti svojega imena, ker se bo zopet priselilo v Ljubljano) potem nakažite omenjeni znesek na naš ljubljanski naslov:

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO SSJ V LJUBLJANI poštni predal 168.

Finančna prokuratura nam je pa samo sporočila, da je denar deponirala pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

S tem je rečeno, da moramo nastopiti za lastni denar šele sodno pot, pri kateri bi imeli morebiti več stroškov nego je znesek vreden, ali pa da moramo tožiti državo, kar je pa še dražje in bi tudi lahko trajalo leta in leta, nazadnje bi pa dobili samo golo papirnatno zadoščenje, stroške bi pa morali sami trpeti, ker — država je država in so to že mnogi poskusili, ki so bili po krivem preganjanju, da so izgubili vse, imetje in mladost ali pa še celo življenje, potem so jih pa na papirju prosili odpuščanja in po smrti slavili kot mučenike. Mi taki mučeniki ne maramo biti, zato smo se obrnili na delavstvo, naj premisli, kdo ima prav, in naj izgube, ki jih pri tem trpi naša stranka, pokrije s prostovoljnimi zbirkami za obrambo „Proti roparskim vitezom.“ Od jeseni je delavstvo v ta namen zbralo že 1.435 Din in bo zbralo še več, ker ve, da je to edina pot, po kateri se ubrani proletariat raznih zakonitih tatvin od strani posameznikov, ki jim daje ljudska nezavednost pravico govoriti v imenu socializma.

Zgodil se pa še vedno, da pošlje kdo denar po stari položnici 11.959, namesto 13.321, to tem bolj, ker na teh položnicah ni natiskano strankino ime, ampak ime zasebnika, ki nam je le začasno dal svoj ček. račun na razpolago kot odvetnik svojemu klientu. Čeprav je zanesljivo, da dobimo vsak denar, ki nam je poslan po teh položnicah, vendar

je razumljivo tudi to, da delavci ne zaupajo, ker niso tako natanko poučeni in ker imajo slabe izkušnje. Zato marsikdo še vedno plačuje drago poštnino in pošilja po nakaznicah, ali pa — po starih položnicah.

Tako nam je tudi 27. marca poslala nova organizacija v Cirkovcah pri Pragerskem, mi smo pa šele zdaj zvedeli o tem, ker ga je poslala po stari položnici št. 11.959. Čudimo se pa posebno temu, da nas čekovni zavod ni obvestil o tem plačilu — to bi kazalo, da naš dopis na Fin. prokuraturo ni nič pomagal in da je račun št. 11.959 res saldiran. Če je pa račun saldiran, ne sme sprejeti več dobenega denarja na ta račun, ampak ga mora poslati nazaj vlagatelju, pošiljalcu. Tudi tega čekovni zavod ni izvršil. Ne gre za milijone, samo za 54.80 Din — ampak mi vemo, da gre za več, ker gre za kredit, za vero delavnega ljudstva! Če bo ljudstvo videlo, da denar ne pride tja, kamor je namenjen, ga ne bo sploh več pošiljalo, in če ga ne bo pošiljalo, ne bo moglo imeti svoje stranke in svojega časopisa, ampak bo moralo plesati tako, kakor bodo zahtevali tisti, ki imajo zlato tele v hlevu. Dovolj ste že omajali vero, brat bratu ne veruje več in zahteva gotovino v zlatu, nezaposlenost imamo zato v deželi! S takim zadrževanjem denarja lahko dosežete, da se zopet razidejo organizacije, ki so se s trudom in težavo obnovile, ker ne verujejo nikomur več, ampak samo načelu javnosti, pri katerem je vsak prisiljen biti pošten, ker goljufati sploh ne more. Zato javno vprašamo: Kam je šlo teh 54.80 Din?

KAKO PRIHRANIMO PRI ČEVLIH, ZLASTI OTROŠKIH.

V bogatih družinah tega vprašanja ne bodo smatrali za posebno važnega, vprašajmo pa revnejše stariše šolske dece in uvideli bomo, da je trošek za otroške čevlje jako važen postavek v mesečnem proračunu družine. Otroci morajo po svoji naravi poskakovati in si s skakanjem, brcanjem in suvanjem in s prirodno malomarnostjo trgajo čevlje — na obup mamice in jezo očeta, ki morata neprestano trositi za nakup novih čevljev in popravljanje starih.

Imamo pa načinov, da se čevlji ohranijo dalje časa, če polagamo več pažnje pri kupovanju. Prvi pogoj je, da se šolski čevlji kupijo tako, da dobro pristojajo in da so celo nekoliko daljši, tako da dopuščajo rast in razvoj noge, ki prav gotovo nastane za dva ali tri mesece. Taki čevlji so bolj komodni, bolje izgledajo in dalje trajajo. Čevlji iz dobrega usnja se bolje izplačo nego čevlji iz slabšega usnja; dostikrat trajajo dalje, nego nekoliko parov slabše kvalitete. Dajejo se z novimi podplati popraviti tri in celo štirikrat. Male razpoke se lahko pokrpajo doma. Želji iz medu na petah povzročujejo pri hoji manj ropota nego železni. Gumijave pete preprečujejo stresanje pri hoji in so udobne ter pri nekaterih osebah še dalje trajajo nego usnjate. Nikar pa ne dovolite, da hodijo otroci okoli z obnošenimi petami, to pokvarja obliko čevlja za vedno.

Če nosi otrok dva para čevljev, ki ju zamenjava vsak dan, bosta oba para dalje trajala. Težko je napotiti otroka, da bi skrbno pazil na čevlje, zlasti pa da jih drži suhe. Zato je dobro poučiti ga, da vidi sam, zakaj in kako mokrota kvari čevlje, da postanejo grdi in obnošeni, neporabni in nepopravljivi, kako pri tem vrvice segnijo in razpada. Če se otrok o tem prepriča, bo polagal morda več pažnje na svoje čevlje. Če se čevlji zmočijo, tedaj jih je treba počasi in skrbno osušiti, ker mokro usnje se jako lahko ožge in če se prehitro posuši, postane raskavo, trdo in lahko poč. Umestno je natakati mokre čevlje na kopito, ko se suše, ali pa natrpati vanje polno papirja.

Raba primerne olja ali masti silno povečuje trajnost usnja pri čevljih, ker postanejo bolj odporni proti vodi. Najboljša sredstva v to svrhu so mast od parkljev, ribje in ricenovo olje, loj, volnena maža ali kombinacije vseh teh. Vazelin in mineralna olja so tudi dobra, ali boljša, če so pomešana s kakim živalskim oljem ali z mastjo. Ricenovo olje je morda najboljšo za čevlje, ki naj se osnažijo. Svetli čevlji postanejo bolj temni, če se namažejo z oljem ali mastjo.

V Ameriki imajo poseben državni urad za gospodinjstvo. Ta priporoča, naj se vodi nekak zapisnik o čevljih. Točno vodenje dnevnika o trpežnosti čevljev pokaže najočitneje, katera vrsta čevljev je najboljša in najbolj trajna, in nas prepriča, da se nekoliko pažnje pri čevljih dobro izplača.

Dopisi.

HINAVCI.

„Socialist“, št. 5 z dne 14. aprila 1924. privede pod naslovom „Srednji vek v Ljubljani“ o nekem dečku, ki se je obesil, ker sta ga njegov razrednik in ravnatelj obdolžila tatvine in to obdolžitev vzdrževala brez ozira na njegove zagovore. Otroka niti knezoškof ni dovolil cerkveno pokopati, seveda samo zato, ker so gospoda uvideli, da je otrokova mati revna in ne bi njihovi grabežljivosti mogla zadostiti s plačilom. Če bi bil otrok bogatih starišev, bi že našli kak izhod, da ga cerkveno pokopljejo, n. pr. bi rekli, da je izvršil dejanje v duševni zmedenosti.

H koncu dostavlja „Socialistov“ podlistkar: „Da ni več med živimi naš Ivan Cankar, ki bi s svojo toplo besedo povzdignil do nebes nesrečno dvanajstletno žrtev naše surovosti in hinavščine in potisnil v pekel tiste, ki so ga v življenju in po smrti tako kruto razžalili.“

Če bi uloga, ki jo igra Uratnikov in Korunov „Socialist“ s svojimi demagoškimi frazami med delavstvom, ne bila tako klavrna in če bi taktika, katero zagovarjajo neki juristi, ki se neodkritosrčno štu- lijo v delavski pokret, ne bila tako prekleto kleri- kalna, bi se mi pridružili temu vzkliku po Ivanu Cankarju.

Ker pa isti Cankar biča v svojih delih korup- cijo ne samo tistih, ki se imenujejo gospodarji ljud- stva, ampak tudi tistih, ki kot gospodarji ljudstva za narodov blagor skrivajo svoje dohodke; ki ape- lirajo na narodne instinkte, da bi začrnilo javnost; ki kvartajo cele dneve po kavarnah, namesto, da bi stremeli za socializacijo svojega podjetja itd.; ker se Cankar obrača tudi proti takim ljudem, ki pišejo „Socialista“, zato priporočamo delavstvu, ki čita po- leg „Socialista“ tudi „Naprej“, da odgovorijo na čla- nek „Plebiscit“ v št. 14 „Socialista“ sledeče: „Pišite o tem, kako moramo z dejanji grmeti proti šolski in klerikalni korupciji, ne samo z besedami; da mo- ramo delavstvu kazati samo en obraz brez krinke in ne dveh obrazov kakor to zna prefrigana juristarija! da moramo delati tudi sami tisto, kar zahtevamo od družbe, ker smo drugače podobni najgnusnejše- mu sloju v sveti cerkvi: duhovnikom, ki zavijajo svoja zlobna dejanja za Kristov plašč.“

Tako naj pišejo „Socialistovi“ čitatelji njego- vemu uredništvu, če hočejo dobiti na „svoj“ list vpliv. Mi pa, ki vemo, da bi se urednikom „Socia- lista“ povsili nosovi, če bi dobili takšen dopis, ime- nujemo „Socialistovo“ juristarijo hinavščino in nje- ne nosilce klerikalne hinavce. — Mladič.

Maribor. Brzo poslovanje naše pošte. Dne 8. t. m. sem poslal dopisnico naslovljeno na Ogo- revc pošta Štore. Dne 13. t. m. sem se pri naslov- niku osebno zglasil, a dopisnice še ni dobil. Upo- števamo slabo plačo selskih pismonošev kakor vseh poštinih oziroma drž. nastavljenec, toda nikakor ne sme trpeti zato občinstvo, katero plačuje visoke po- štnine pristojbine, katere omogočajo poštini upravi, da da svojim uslužbencem pošteno plačilo. Seveda le ako bi se znali ti uslužbenci uveljaviti, kar jim bo mogoče le v naši organizaciji z načelom jav- nosti in sodelovanjem vseh članov. Potem bo tudi za pismonoše dovolj kruha in se jim ne bo treba pri malih kmetih in viničarjih izgovarjati za redno dostavljanje pošte na novoletna darila v slani in klobasah, a kateri tega ne more, se mu pošta ne dostavlja in se pušča v drugi vasi, kjer se navadno izgubi. — Opozorjamo poštino upraviteljico, da pri- zadelega pouči, da mora pošto naslovniku na dom dostavljati. — Prizadeti.

Javorje pri Črni. Lepa je javorska fara, da ji ni para v Jugoslaviji. Ima vseh vrst kmetiče, med temi je tudi neki posestnik črno-žolte barve. Nekdaj je bil rudar in bajtar, a zdaj je strašen sov- ražnik obeh teh stanov. Tega človeka je narava obdarovala z milijonskim imetjem in z lepim številom otrok. Pa kljub temu, da ima tri posestva, ni zmo- žen sedaj gospodariti da bi mogel ta naravni bla- goslov uživati. Ta krščanski oče in njegova žena, srdita sovražnica otrok — mačeha sta začela tako nesramno postopati proti otrokom, kakor da jih ho- četa spoditi vse od doma, čim so stari nad 14 let. Pri jetični mačehi je to umljivo, ker samo na svoj suhi trebuh misli. Zato pa ima za otroke takšno usmiljenje, da jim le vse najslabše privošč. Za za- belo jim je že bogzna kako staro mast dajala, ki je bila že vsa rumena in plesniva. Škandal in sramo- ta je to za takšne bahače, ki bi lahko imeli vsega v izobilju, jela in dela za vse. Tako je pa menda narobe, za otroke dela veliko, jela pa malo in sla- bega, ker ni prave mere. Tisti, ki malo dela, veliko zavžije in vse najboljšje. Zdaj so iz te družine že

dva sina napodili po svetu s trebuhom za kruhom, ali tema fantoma je bila sreča mila, da sta dobila pri rudniku dela. Tretji je pri vojaki, osem jih pa še doma čaka, da jih bodo nekega lepega dne na- podili. Pa recite, ljudje božji, če ni ta oče usmiljen. ki svoje otroke tako poplačuje, da jim podpisuje potni list, ko bi lahko dvema že posestvo dal, ker sta polnoletna. Pa temu bahaču je ljubše, da je eno posestvo popolnoma v propadu, na drugem se pa šopiri neki prav takšen bahač. Namesto da bi ga kateremu otroku dal, mu je namreč ljubše, da kak privandranec upropašča posestvo. Dolžnost poklica- nih oblasti bi bila, da bi napravile red na tem go- spodarstvu, da bi na otroke bolj gledali. In še ne- kaj: Tisti rudarji, ki hodite vsako leto zemlje že o postu v najem jemati, boste bolj pametno naredili, da mu ne boste vsake biljke dvakratno plačali. Po- tem tudi ne bo tako mogočen. Če ga kak socialist sreča ga ta klerikalni tiger kar z boljševo kom krsti. In če mu kak rudar ne reče „dober dan“, ali kakor se že pozdravi, potem ga ta mogočnej kar vpraša: Ali tako maniro imajo knapi? — Pa dobro si, mož, zapomni, da se mi od tebe ne bomo manire učili, ker ti več mladine pohujšuješ, kakor pa poboljšaš. Nazadnje še to: ali se spominjaš, kako je bilo lani enkrat gor v Javorju? Za danes, mislim, da ti bo zadosti, drugič še kaj več in bolj krepko!

[Op. ur.: Zopet tipičen slučaj preklestva zaseb- ne lastnine. Takih je nešteto, menda sploh ni dru- žine, v katerem bi se to preklestvo ne pokazalo, če ne v prvem rodu pa v drugem. Rešitev je, ka- kor smo že večkrat povedali, ena sama: lastnino je treba vzeti posameznikom iz rok, napraviti jo za splošno last. Za tistega, ki na njej res dela, bo družba prisiljena skrbeti za vse njegovo življen- je, tudi takrat, ko ne bo več mogel delati. Lenuhi, zapravljivci in nezmožni gospodarji pa naj gladu umrjejo, še nočejo delati. Za tem stremi socializem in ko doseže ta cilj takrat ne bo več slabih očetov in mačeh, ki za majhno delo veliko požrejo, ne bo pa tudi več otrok, ki bi jih lastni stariši za hlapčev- sko delo nazadnje pognali s trebuhom za kruhom po svetu. V socialistični družbi bodo vse samovolj- nosti nemogoče.)

DVE HRVATSKI

Prva.

„ZAGREB, 16. aprila. (Izv.) Čimbolj se zavlačuje re- šitev vladne krize, tembolj se razvnamajo strasti med ljud- skimi masami. Z dežele prihajajo vesti o spopadih med pri- staši režimskih in protirežimskih strank. Tako poročajo iz Gračca, da so Pribičevići orjunaši prišli učitelja Filako- viča in ga vrgli čez 7 m visok most... Bori se s smrtjo v bolnici.“

Druga.

„ZAGREB, 16. aprila. (Izv.) V radićevskih krogih se že resno razpravlja o osebah, ki bi vstopile v novo vladno... Se ni odločeno, ali bi Radićevci kandidirali svoje poslanca ali pa neparlamentarce. V zadnjem slučaju se omenja kot kandidat dr. Lorković, če bi pa kandidirali poslanca, bi stopil v vladu dr. Maček, ki bi zahteval ministristvo za pravosodje.

Komentar:

„Slovenec“, ki je oba telegrama priobčil, ju je narobe postavil, najprej drugega, potem prvega. Mi smo to popravili, ker je vsebina prvega samo pri- prava in oprostito za vsebino drugega. Včasih je tudi republikanska stranka „prisiljena“, da vstopi v monarhistično vladu.

BUDNE OČI

„Slovenec“ piše 17. t. m.:

„Informirali smo se na več straneh o zadržanju voj- ske v vprašanju, ki se je odprlo med koalicio Pašića-Pri- bičevića in opozicijskim blokom. Zvedeli smo, da je voj- ska daleč stran od politike ali da z budnim očesom gleda na razvoj dogodkov.“

„Slovenec“ 16. t. m. je poročal:

„Okrog 12 ure je bil sprejet od kralja vojvoda Ste- pan Stepanović... general... predsednik Narodne obrane (or- ganizacije jugoslovanskih komitašev)... Včeraj smo že zabe- ležili vesti o vojaški diktaturi... Večina članov v odboru Narodne obrane... je podala ostavko... ker so v njo sprejeti dr. Laza Marković in več njemu sličnih prvakov režima. Ko-

likor izvemo (oh, ta „Slovenec“ slovenščina), je general Stepanović tudi na strani Rafajloviča in drugih (ki so od- stopili zaradi sprejetja Pašićevega protekcijskega sinčka Markovića)... Pričakuje se zanimiv razvoj borbe v Narodni obrani... Vsekakor se tu ne obeta režimovcem ravno prijetna rešitev.“

Mogoče. Priporočamo pa g. Korošču zelo bud- ne oči, ker če se Štepanović izneveri njegovim željam — ošija!

Inserat

pomeni, da išče tvrdka med čitatelji odjemalcev, pravzaprav dobička. Banke pri naših čitateljih ne iščejo ničesar več. To je

znamenje razredne zavesti pri bankah in pri proletariatu.

Kaj pa druge tvrdke, tiste, ki bi jih sploh ne bilo, če bi jim ne nosil denarja proletarijat? Tudi tu bo moralo priti do delitve duhov, mi smo odločni na- sprotniki takih „enotnih front“. Kdor inserira samo v „Orjuni“, naj mu nosijo svoj denar orjunci!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

20. IV. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem. 1200

Medicina napreduje. Lek proti revmatizmu. Še danes se misli, da je revmatizem neozdravljiva bolezen, toda nedavno je iznašel dr. Rahlejev novo zdravilo proti vsem vrstam revmatizma. Zdravilo se imenuje z ozirom na njegove sestavine „Radio-Balsamica“. Z uporabo tega zdravila so ozdraveli tudi tisti bolniki, ki so mislili, da zanje ni več zdra- vila. Zato je dobil dr. Rahlejev priznanje vseh medi- cinskih krogov. Od bolnikov dobiva pa dnevno zahvalna pisma, ker jih je, kakor pravijo dvignil iz „groba“. Za izdelovanje tega zdravila je dr. Rahlejev otvoril moderni laboratorij v Beogradu, Kosovska 43.

predmeti, Aida, Ada, Marija, Herku- les, Konkordia, bombaž, svile in vol- ne za jopice, berlinska volna svila za šivanje ter razne druge potrebščine

Veletrgovina

Ferdo Schwarz i drug

ZAGREB

Ilica 45.

Telef. štev. 2-56.

Brzjavni naslov: ŠVADRUG.

Primate

in izkoristite u- godno priliko ka- dar greste v Celje in nakupite si v ve- letrgovini R. Ster- mecki, Celje

SUKNA

in kamgarna sa moške, volne sa ženske, platna, ce- fira, hlačevine in druge manufakturne robe. Zaloga velkanska.

Cene čudovito nizke, ter si radi tega ogrom- no denarja prihranite. — Trgovci engros cene. Cenik zastoji!

„SLOGA“

nakup. in prod. zadruga, r. z. z o. z. v Ljubljani

Je začela zopet poslovati. Po sklepu novega načelstva se sprejmejo za člane samo člani SSJ in KDZ.

Sodrug, pristopajte!

Delež znaša 50 Din, pristopnina 250 Din. Delež se vplača lahko tudi na obroke, toda polne zadrugne pravice daje le polno vplačani delež.

Prodajajte in kupujte

vse samo pri „Slogi“.

Naslov:

Ljubljana, poštini predal 168

ali pa „Naprej“ v Krškem.

Varčujte!

Svoje prihranke pa vlagajte edino

le pri „Slogi“, ki jih obrestuje po 10%.

Hranilne vloge se izplačujejo kadarkoli, za slučaj

kakih zahrbitnih napadov so pa vezane na

3-mesečno odpoved.

Točasno načelstvo „Sloge“:

ZVONIMIR BERNOT, pokr. tajnik SSJ in KDZ.

JOSIP PASTOREK, blagajnik ljubljanske kraj. org. SSJ in odbornik

ljubl. podr. Saveza grafičnih delavcev.

KAROL KISOVEC, železničar, član načelstva SSJ in KDZ.

Točasno nadzorstvo „Sloge“:

IVAN BARAGA, železničar, član načelstva SSJ in KDZ.

FRANC WARLETZ, član pokr. odbora SSJ in KDZ.

MARTIN UMEK, član nadzorstva SSJ in KDZ.

Za hranilne vloge jamči „Sloga“ v smislu zakona z dne 9. aprila 1873 z vsem svojim imetjem. Če ne bi zadoščal opravični dobiček tekočega leta, rezervni zakladi in zadrugno imetje, se zasežejo zadrugni deleži. — pa še

to ne bi pokrilo zavez zadruga, se razdelijo daljša plačila na posamezne zadrugnike v razmerju števila in visokosti vplačanih deležev. Potem se za- veza neha (§ 8 pravil).